

Oponentský posudek
na bakalářskou práci Kateřiny Brynychové
"Motiv poustevníka a obraz poustevnictví
ve výtvarné a slovesné kultuře 17.-19.
století"

Pisatelka bakalářské práce se zaměřuje na závažné téma, charakteristické pro výtvarnou a slovesnou kulturu 17. a 19. století, a činí tak s využitím bohatých pramenů a početné sekundární literatury, včetně zahraničních pojednání (Le Goff, Heinrich). Dovede se ve všech materiálech velmi dobře orientovat, citlivě vybírá nejdůležitější poznatky, vhodně cituje klíčové myšlenky. Od samého začátku se ovšem neomezuje jen na přehledné utřídění dosavadních názorů, ale pokouší se také o svůj vlastní rozbor několika výtvarných a slovesných děl barokního a romantického zaměření, a to s jasně formulovaným záměrem a přesvědčivě vymezeným interpretačním rámcem.

Cenným přínosem pisatelčina výkladu je určitě podrobné sledování zrodu poustevnictví v antických myšlenkových souvislostech nebo ve středověkých náboženských proudech. Výklad svědčí o nemalém úsilí zvládnout všechnen faktografický materiál. A dlužno dodat, že se to pisatelce daří. Totéž platí i pro stěžejní část o baroku a romantismu. Škoda jen, že ve snaze zachytit celou šíři výtvarných a slovesných tendencí mnohdy jen kompiluje cizí poznatky a někdy se - nevědomky - dopouští věcných nepřesností, např. když Tyla nebo Havlíčka zařazuje mezi romantiky (s. 40-41). Spolehlivěji by se v historických souvislostech jistě orientovala i tehdy, kdyby si více prostudovala Macurovo Znamení zrodu, popřípadě dílčí studie Mukařovského a dalších badatelů.

Veškeré pisatelčino úsilí poněkud ztrácí účinek - bohužel - také v situaci, kdy se nezamýšlí z komparatistického hlediska nad analogiemi a rozdíly mezi výtvarným a slovesným pojetím "poutnictví", např. nad odlišnými možnostmi architektonického prostoru a prostoru v básnickém textu (jednou věcí je prostor jako téma, viz Mácha, druhou prostorové členění textu na části a strofy, viz Erben). Odlišné byly i komunikační funkce obou oblastí kultury - viz sakrální místa oproti literární imaginaci.

Přes zmíněné nedostatky ale práce celkovým rozsahem pečlivě shromážděných poznatků a důležitým pozorováním jevů v různých uměleckých oblastech si zaslouží vysoké ocenění. Také po stylistické stránce jednoznačně překračuje běžnou úroveň bakalářských pojednání. Předloženou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou v ý b o r n ě.

Pardubice, 12.7.2010

Doc. PhDr. Petr Poslední, CSc.